

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTRO
ĮSAKYMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTRO 2012 M. RUGSĖJO
20 D. ĮSAKYMO NR. 1-182 „DĖL CENTRALIZUOTOS PREKYBOS BIOKURU
TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO**

2013 m. gegužės 31 d. Nr. 1-114
Vilnius

P a k e i ĉ i u Centralizuotos prekybos biokuru taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. 1-182 „Dėl Centralizuotos prekybos biokuru taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2012, Nr. [110-5606](#)), ir išdėstau jas nauja redakcija (pridedama).

ENERGETIKOS MINISTRAS

JAROSLAV NEVEROVIČ

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos energetikos ministro
2012 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. 1-182
(Lietuvos Respublikos energetikos ministro
2013 m. gegužės 31 d. įsakymo Nr. 1-114
redakcija)

CENRALIZUOTOS PREKYBOS BIOKURU TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Centralizuotos prekybos biokuru taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja centralizuotą prekybą biokuru Lietuvos Respublikos energijos išteklių biržoje.

2. Taisyklės parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymo (Žin., 2012, Nr. [63-3164](#)) nuostatomis.

3. Šių Taisyklių tikslas – sudaryti teises ir organizacines sąlygas centralizuotai prekybai biokuru vystyti, suteikiant alternatyvią galimybę asmenims prekiauti biokuru skaidrioje ir konkurencingoje energijos išteklių biržoje.

4. Taisyklėse įtvirtinta tvarka nėra taikoma biomasės ir (ar) biokuro rezervo įsigijimui biržoje.

5. Taisyklės yra privalomos visiems asmenims, parduodantiems ir (ar) perkantiems biokurą energijos išteklių biržoje (toliau – birža). Energijos išteklių biržoje dalyvaujantys biokuro pirkėjai ir pardavėjai (toliau – dalyviai) laikosi Lietuvos Respublikos energetikos įstatyme (Žin., 2002, Nr. [56-2224](#)) ir Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatyme nustatytų ūkinės veiklos reikalavimų.

6. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

6.1. **Biokuro produktai** – vadovaujantis Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos patvirtintame Energijos išteklių biržos reglamente (toliau – Reglamentas) nustatyta tvarka energijos išteklių biržos operatoriaus (toliau – biržos operatorius) parinktų rūšių tam tikrų savybių biokuras, kuriuo prekiaujama energijos išteklių biržoje.

6.2. **Biokuro produkto pirkėjas (toliau – Pirkėjas)** – biržos dalyvis, teikiantis pavedimą įsigyti biokuro produktą.

6.3. **Biokuro produkto pardavėjas (toliau – Pardavėjas)** – biržos dalyvis, teikiantis pavedimą parduoti nustatytą kiekį biokuro produkto.

6.4. **Pavedimas** – teisiškai saistantis dalyvio per prekybos sistemą ar ryšio priemonėmis teikiamas nurodymas dalyvio nustatytomis sąlygomis ir jo sąskaita pirkti arba parduoti biokuro produktus.

6.5. **Prekybos biokuru sistema** – biržos operatoriaus administruojama centralizuota elektroninė sistema, kurioje suderinami trečiųjų asmenų ketinimai pirkti ir parduoti biokuro produktus, lemiantys sutarčių dėl biokuro produktų pirkimo–pardavimo sudarymą.

6.6. Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip nurodyta Lietuvos Respublikos energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatyme, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme (Žin., 2011, Nr. [62-2936](#)).

II. CENTRALIZUOTOS PREKYBOS BIOKURU SISTEMA

7. Centralizuota prekyba biokuro produktais yra vykdoma vadovaujantis šiais principais:

7.1. sąžiningos konkurencijos rinkoje skatinimo ir koncentracijos mažinimo;

7.2. patikimumo, sąžiningumo;

7.3. biokuro rinkos dalyvių lygiateisiškumo;

7.4. rinkos informacijos skaidrumo;

7.5. skaidrios kainodaros užtikrinimo.

8. Centralizuota prekyba biokuro produktais energijos išteklių biržoje vykdoma ir pirkimo–pardavimo sutartys sudaromos pasinaudojus prekybos sistema vadovaujantis Energijos išteklių rinkos įstatymu, Taisyklėmis ir Reglamentu.

9. Biržoje įsigyto biokuro produktų pristatymo regionas yra Lietuvos Respublikos teritorija.

10. Prekyba biokuro produktais prekybos sistemoje, biržos dalyvių teisės ir pareigos vykdant prekybą bei atsiskaitymus už Biržoje sudarytas pirkimo–pardavimo sutartis bei jų sudarymo tvarka yra detalizuojama Reglamente. Reglamentas turi užtikrinti, kad centralizuota prekyba biokuro produktais energijos išteklių biržoje vyktų sąžiningai, skaidriai, sklandžiai ir efektyviai bei vadovaujantis lygiateisiškumo ir nediskriminavimo principais.

11. Reglamentas nustato:

11.1. biržos dalyviams keliamus reikalavimus, dalyvių priėmimo ir pašalinimo sąlygas bei tvarką;

11.2. biokuro produktų įtraukimo į biržos prekybos sąrašus ir išbraukimo iš jų sąlygas, tvarką ir terminus;

11.3. centralizuotos prekybos biokuro produktais energijos išteklių biržoje tvarką;

11.4. prekybos organizavimo laiką;

11.5. pavedimų pateikimo, koregavimo, atšaukimo tvarką;

11.6. prekiujamų biokuro produktų kainos nustatymo ir galutinės pavidimo kainos apskaičiavimo tvarką;

11.7. pristatymo laikotarpį;

11.8. atsiskaitymo už biržoje sudarytas biokuro produkto pirkimo–pardavimo sutartis sąlygas ir tvarką;

11.9. dalyvių prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonės, jų dydžius, pateikimo ir gražinimo tvarką;

11.10. biržos dalyvių teises ir pareigas;

11.11. dalyviams taikomų įmokų nustatymo ir skelbimo tvarką;

11.12. biržos operatoriaus tarpininkavimo, sprendžiant biokuro produkto pirkimo–pardavimo sutarties šalių ginčus ir nesutarimus, tvarką;

11.13. atsakomybę už Reglamento pažeidimus;

11.14. kitas prekybos biržoje sąlygas, kurios privalomos visiems biržos dalyviams.

III. CENTRALIZUOTOS PREKYBOS BIOKURU ORGANIZAVIMAS

BIRŽOS DALYVIAI

12. Prekiuoti biokuro produktais energijos išteklių biržoje gali tik energijos išteklių biržos dalyviai.

13. Biržos dalyviu gali tapti asmenys, sudarę su biržos operatoriumi energijos išteklių biržos dalyvio, prekybos sistemos naudotojo ir energijos išteklių duomenų valdymo sistemos naudotojo sutartį (toliau – dalyvio sutartis). Šios sutarties standartinės sąlygos yra skelbiamos biržos operatoriaus interneto tinklalapyje.

14. Biržos dalyviais gali tapti tik asmenys, pateikę biržos operatoriaus reikalaujamą ir Reglamente nustatytą informaciją, turintys pakankamus finansinius, technologinius ir (arba) logistikos išteklius iš prekybos biržoje kylantiems įsipareigojimams įvykdyti ir atitinkantys kitus Reglamente nustatytus reikalavimus. Biržos operatorius turi teisę atsisakyti sudaryti biržos dalyvio sutartį su šių Taisyklių ir Reglamento reikalavimų neatitinkančiais asmenimis.

15. Biržos dalyvis turi teisę nutraukti savo dalyvio sutartį apie tai ne vėliau nei prieš 30 dienų raštu informavęs biržos operatorių. Dalyvio sutartis yra nutraukiama tik tuomet, jeigu dalyvis iki dalyvio sutarties nutraukimo termino tinkamai yra įvykđęs visus savo įsipareigojimus, kylančius iš pirkimo–pardavimo sutarčių, kurių šalimi yra dalyvis. Dalyvio

sutarties nutraukimo dieną turi būti anuliuoti visi sistemoje įregistruoti dalyvio pavedimai.

16. Biržos operatorius nustatęs, kad dalyvis neatitinka biržos dalyviams Taisyklėse ir Reglamente keliamų reikalavimų, turi teisę nedelsdamas panaikinti, apriboti arba sustabdyti tokio dalyvio prieigą dalyvauti biržoje.

BIRŽOJE PREKIAUJAMI BIOKURO PRODUKTAI

17. Biržos operatorius parenka biokuro produktų, kuriais yra prekiaujama energijos išteklių biržoje, rūšis, toms rūšims tinkančias kokybines savybes ar kokybinių savybių ribas, kurias turi atitikti perkamas ir parduodamas biokuro produktas. Parinkdamas biokuro produktus, kuriais yra prekiaujama biržoje, biržos operatorius įvertina prekybos jais poreikį bei galimą likvidumą.

18. Prekyba biokuro produktais energijos išteklių biržoje vykdoma biržos operatoriaus parinktais energetiniais matavimo vienetais (tne, MWh, GJ ar kitais). Biokuro produktų kokybės nustatymo ir apskaitos principus bei tvarką nustato Kietojo biokuro apskaitos taisyklės arba, kiek tai neprieštarauja Kietojo biokuro apskaitos taisyklėms, Tipinės tiekimo sąlygos, kurias rengia ir viešai savo tinklalapyje skelbia biržos operatorius.

19. Pardavėjas užtikrina, kad parduodamame biokuro produkte nebūtų priemaišų, galinčių pakenkti degimo procesui bei katilinių ar elektrinių įrangai.

20. Biržos operatorius kiekvienam biržoje prekiaujamam biokuro produktui nustato pristatymo laikotarpį, per kurį pirkėjai priima, o pardavėjai pristato siūlomą pirkti ar parduoti biokuro produktą. Reglamente nustatyta tvarka biržos operatorius gali nustatyti minimalius ir maksimalius galimus biokuro produktų pristatymo laikotarpius.

21. Biržos operatorius parengia ir savo tinklalapyje skelbia biokuro produktų pristatymo laikotarpių kalendorių ir prekybos kalendorių kiekvienam konkrečiam prekiaujamam biokuro produktui.

22. Energijos išteklių biržoje biokuro produktais prekiaujama tik būsimiems pristatymo laikotarpiams.

23. Biržos operatorius gali nustatyti pavedime nurodomo konkretaus biokuro produkto nedalomą kiekį. Biržos operatorius skelbia apie konkrečiam biokuro produktui nustatytą nedalomą kiekį savo interneto tinklalapyje.

24. Konkrečiam biokuro produktui nustačius nedalomą biokuro produkto kiekį, dalyviai gali teikti pavedimus pirkti ar parduoti tokį biokuro produktą tik nustatyto nedalomo biokuro produkto kiekio kartotiniaus.

PAVEDIMŲ TEIKIMAS IR PIRKIMO–PARDAVIMO SUTARČIŲ SUDARYMAS

25. Pavedimai sudaryti prikimo–pardavimo sutartis teikiami ir pirkimo–pardavimo sutartys sudaromos per biržos operatoriaus administruojamą prekybos sistemą.

26. Pavedimas, įvestas į prekybos sistemą, yra teisiškai saistantis biržos dalyvio pasiūlymas pavedime nurodytomis sąlygomis savo sąskaita įsigyti arba parduoti nurodytą biokuro produkto kiekį.

27. Dalyviai gali įvesti, pakeisti arba atšaukti pavedimus Reglamente nustatyta tvarka ir terminais. Tais atvejais, kai prekybos sistema neveikia ar dėl techninių kliūčių biržos dalyviai negali prisijungti prie prekybos sistemos, biržos dalyvis gali kreiptis į biržos operatorių ir, biržos operatoriumi pritarus, pateikti pavedimus pirkti ir (ar) parduoti biokuro produktus naudojantis ryšio priemonėmis.

28. Pirkėjo pavedimas reiškia, kad jis įsipareigoja įsigyti biokuro produktą su pristatymu į pirkėjo pavedime nurodytą vietą. Pardavėjo pavedimas parduoti reiškia, kad jis įsipareigoja parduoti ir pristatyti biokuro produktą į pirkėjo pavedime nurodytą vietą.

29. Teikdami pavedimus dalyviai privalo nurodyti konkrečią vietą (adresą), iš kurios ar į kurią turės būti pristatomas biokuro produktas bei jo pristatymo įkainį. Pristatymo įkainis privalo būti apskaičiuotas 1 km tikslumu. Pardavėjo galutinė pavedimo kaina apskaičiuojama

prie pardavėjo pavedime nurodytos biokuro produkto kainos pridedant biokuro produkto transportavimo kaštus. Transportavimo kaštai nustatomi pagal Reglamente nustatytą tvarką ir taisykles.

30. Dalyviai, turintys kelias vietas, iš kurių ar į kurias gali būti pristatomas biokuro produktas, teikdami pavedimą privalo konkrečiai nurodyti tik vieną vietą, iš kurios ar į kurią turės būti faktiškai pristatomas nupirktas biokuro produktas. Dalyvių pavedimai pirkti arba parduoti biokuro produktus gali būti įvykdomi pilnai arba iš dalies.

31. Biržos operatorius turi teisę nustatyti minimalų ir (ar) maksimalų pavedime pirkti ir (ar) parduoti nurodomą biokuro produkto kiekį.

32. Biržos operatorius turi teisę nustatyti prekiaujamų biokuro produktų kainų kitimo ribas, į kurias turi patekti teikiamų pavedimų kainos.

33. Prekybos sistema Reglamente nustatyta tvarka ir terminais suderina dalyvių pavedimus pirkti ir parduoti biokuro produktus. Suderintų dalyvių pavedimų pagrindu yra sudaromos dvišalės biokuro pirkimo–pardavimo sutartys. Galutinė pirkimo–pardavimo sutarties kaina nustatoma Reglamente nustatyta tvarka.

34. Standartines dvišalių biokuro produktų pirkimo–pardavimo sutarčių sąlygas rengia ir savo tinklalapyje skelbia biržos operatorius. Dvišalėse biokuro produkto pirkimo–pardavimo sutartyse nustatomos šios sąlygos: biokuro produkto pristatymo laikotarpis, pristatymo ir išvežimo vietos, biokuro produktas, sandorio kaina, šalių įsipareigojimai ir teisės, ginčų sprendimo tvarka.

35. Prekybos sistemai pilnai įvykdžius dalyvio pavedimą, jis yra pašalinamas iš prekybos sistemos. Jei dalyvio pavedimas įvykdomas iš dalies, likusi pavedimo dalis lieka įregistruota prekybos sistemoje. Tokio pavedimo pateikimo laikas yra laikomas tokiu pačiu, koks buvo pradinio pavedimo pateikimo laikas.

36. Elektroninėje prekybos sistemoje sudarytų pirkimo–pardavimo sutarčių šalimis yra pripažįstami prekybos sistemos suderintus pavedimus pateikę pirkėjas ir pardavėjas. Biokuro pirkimo–pardavimo sutartys yra sudaromos elektronine forma naudojantis elektronine prekybos sistema. Visi dalyvio pateikti pavedimai ir (ar) sudarytos pirkimo–pardavimo sutartys biržoje yra teisiškai įpareigojantys dalyvį. Teikiant pirkimo ir (ar) pardavimo pavedimus dalyvių tapatybė nustatoma pagal biržos operatoriaus dalyviui suteiktus identifikacinius duomenis, kurie turi tokią pačią galią kaip dalyvio parašas rašytiniame dokumente.

37. Biržos operatorius organizuoja atsiskaitymus už biržoje sudarytas biokuro produktų pirkimo–pardavimo sutartis. Biržos operatorius turi teisę atsiskaitymų organizavimui pasitelkti finansų įstaigas.

38. Biržos operatorius turi teisę reikalauti biržos dalyvių pateikti prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonės. Konkretios prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonių rūšys, jų pateikimo, grąžinimo ir panaudojimo tvarka ir sąlygos nustatomos Reglamente ir (ar) biržos dalyvio sutartyje.

39. Biržos dalyviams taikomos prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonės gali būti diferencijuojamos atskiroms biržos dalyvių grupėms. Biržos dalyvių skirstymo į grupes kriterijai nustatomi Reglamente. Prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonės nediskriminaciniais pagrindais turi būti taikomos visiems tos pačios grupės biržos dalyviams.

40. Pateiktos prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonės yra naudojamos biržos dalyvių nuostoliams, patirtiems dėl kitos pirkimo–pardavimo sutarties šalies nevykdomų ar netinkamai vykdomų prisiimtų įsipareigojimų, atlyginti. Nuostoliai atlyginami iš biržos dalyvio, nevykdančio ar netinkamai vykdančio prisiimtus įsipareigojimus, pateiktų prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonių. Nukentėjusios sutarties šalies nuostoliai, viršijantys pateiktų kaltosios šalies prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonių sumą, gali būti išieškoti iš kaltosios šalies teisės aktų nustatyta tvarka.

41. Biokuro pirkimo–pardavimo sutarties šalių ginčai ir nesutarimai sprendžiami derybų būdu tarpininkaujant biržos operatoriumi Reglamente nustatyta tvarka. Sutarties šalims nepasiekus susitarimo ilgiau kaip 30 dienų nuo derybų iniciavimo dienos, ginčai ir

nesutarimai galutinai sprendžiami teisės aktų nustatyta tvarka.

IV. INFORMACIJOS SKELBIMAS

42. Biržos operatorius savo tinklalapyje ir (ar) prekybos sistemoje viešai skelbia šią informaciją:

42.1. apie jam pateiktus pavedimus dėl biržoje prekiaujamų biokuro produktų, neidentifikuojant pavedimus pateikusių dalyvių;

42.2. po prekybos sesijos sudarytų pirkimo–pardavimo sutarčių dėl biržoje prekiaujamų biokuro produktų kainas ir sutarčių apimtis;

42.3. dalyvio sutarties, dvišalių biokuro produkto pirkimo–pardavimo sutarčių standartinės sąlygas, Reglamentą, dalyvių sąrašą, biržoje prekiaujamų biokuro produktų sąrašą;

42.4. apie konkrečiam biokuro produktui biržos operatoriaus nustatytą nedalomą pavedimo kiekį;

42.5. laikantis teisės aktų nustatytų konfidencialios informacijos apsaugos reikalavimų, kitą informaciją ir teisės aktus, kurie gali būti svarbūs dalyviams.

V. PREKYBOS BIRŽOJE PRIEŽIŪRA

43. Energijos išteklių biržos priežiūra yra vykdoma vadovaujantis Energijos išteklių rinkos priežiūros taisyklių nuostatomis.

44. Biržos operatorius privalo įgyvendinti veiksmingas priemones ir procedūras, skirtas nuolat stebėti, kaip biržos dalyviai laikosi šių Taisyklių ir Reglamento nuostatų. Biržos operatorius privalo stebėti savo dalyvių sudaromas pirkimo–pardavimo sutartis prekybos sistemoje, siekiant nustatyti galimus Taisyklių ir Reglamento pažeidimus, neįprastas prekybos sąlygas arba piktnaudžiavimo rinka požymių turintį elgesį.

45. Visiems energijos išteklių biržos dalyviams draudžiama sudaryti sutartis ar duoti pavedimus pirkti ar parduoti biokuro produktus, jeigu tai sudaro ar gali sudaryti tikrovės neatitinkantį ar klaidinantį įspūdį apie prekiaujamų biokuro produktų pasiūlą, paklausą ar kainą arba jeigu taip asmuo ar kartu veikiantys asmenys palaiko neįprastą ar dirbtinę vieno ar keleto prekiaujamų biokuro produktų kainą. Šiame punkte nurodytas draudimas gali būti netaikomas Energijos išteklių rinkos priežiūros taisyklėse nustatytais atvejais.

46. Biržos operatorius, nustatęs galimus Taisyklių ir Reglamento pažeidimus, neįprastas prekybos sąlygas, piktnaudžiavimo rinka požymių turintį elgesį ar įvykus prekybos sistemos sutrikimams, kurie, biržos operatoriaus nuomone, turi didelę įtaką biržos operatoriaus galimybei sėkmingai vykdyti operacijas prekybos sistemoje, vadovaujantis Reglamente nustatyta tvarka turi teisę taikyti bet kurias iš toliau išvardintų priemonių:

46.1. sustabdyti ar nutraukti prekybą visais ar konkrečiu biokuro produktu;

46.2. apriboti prekybos operacijas;

46.3. atidėti prekybos operacijų pradžią ir (ar) pabaigą;

46.4. apriboti prisijungimo skaičių kiekvienam ar konkrečiam dalyviui;

46.5. bendrai apriboti sutarčių ar pavedimų, įvedamų per elektroninį prisijungimą, skaičių arba apimtį;

46.6. apriboti sandorių ar pavedimų, įvedamų per vieną ar kelis konkrečius elektroninius prisijungimus, skaičių arba apimtį;

46.7. uždaryti vieną ar kelis elektroninius prisijungimus.

47. Nurodytų priemonių gali būti imtasi visos prekybos atžvilgiu, konkretaus biokuro produkto atžvilgiu, jos gali būti taikomos tiek visiems dalyviams, tiek konkrečiam dalyviui. Konkretaus dalyvio atžvilgiu šių priemonių gali būti imamasi dėl neteisėtų jo veiksmų vykdant operacijas prekybos sistemoje ir dėl veiksmų, trukdančių normaliai funkcionuoti prekybos sistemai.

48. Biržos operatorius privalo pranešti ne vėliau nei per 14 dienų nuo pažeidimo nustatymo dienos apie šiurkščius Taisyklių ir (ar) Reglamento pažeidimus, neįprastas prekybos sąlygas arba piktnaudžiavimo rinkos požymių turintį elgesį priežiūros institucijai. Biržos operatorius privalo nedelsdamas perduoti priežiūros institucijai visą turimą informaciją, susijusią su galimais pažeidimais, taip pat bendradarbiauti tiriant nustatytus piktnaudžiavimo atvejus.

49. Centralizuotos prekybos biokuru priežiūrą vykdo Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, vadovaujantis Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymo ir Energijos išteklių rinkos priežiūros taisyklių nuostatomis.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

50. Asmenys, pažeidę šias Taisykles, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.
